

KÚRIA

Bfv.II.1019/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év január hó 15. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A lopás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 3.B.588/2011/54. számú, és a Kecskeméti Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.16/2014/14. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Hódmezővásárhelyi Járásbíróság a 2013. október 25. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 3.B.588/2011/54. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki

- 2 rendbeli lopás büntetében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban korábbi Btk. - 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) és d) pontja, (4) bekezdés b/1. pontja];
- lopás büntetében [korábbi Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) pontja, (4) bekezdés b/1. pontja];
- 2 rendbeli lopás vétségében [korábbi Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) pontja],
- 3 rendbeli lopás vétségében - melyből 1 rendbeli kísérlet - [korábbi Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) és d) pontja],
- lopás vétségében [korábbi Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) és g) pontja], valamint
- készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségében [korábbi Btk. 313/C. § (7) bekezdésének a) pontja].

Ezért a terheltet mint többszörös visszaesőt - halmazati büntetésül - 1 (egy) év 5 (öt) hónap börtönbüntetésre, valamint 2 (kettő) év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

Rendelkezett az előzetes fogva tartásban eltöltött időnek a kiszabott szabadságvesztés-büntetésbe történő beszámításáról, a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség megfizetéséről.

A bíróság három sértett vonatkozásában a polgári jogi igényt érdemben elbírálván a terheltet kötelezte ezen összegek megfizetésére, míg egy sértett tekintetében az előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította.

Az elsőfokú bíróság a terheltet az ellene 1 rendbeli lopás büntette [korábbi Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) és d) pontja, (4) bekezdés b/1. pontja] miatt emelt vád alól bizonyítottság hiányában felmentette.

Az első fokú ítélet ellen a terhelt és védője által enyhítésért bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2014. április 10. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 2.Bf.16/2014/14. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:

a terhelt lopással megvalósított cselekményeit 6 rendbeli lopás büntettének [korábbi Btk. 316. § (1), (2) bekezdés c) pontjára - 3 esetben a d) pontjára is - figyelemmel a (4) bekezdés b/1. pontja], és 3 rendbeli - 1 esetben kísérletként elkövetett - lopás vétségének [korábbi Btk. 316. § (1), (2) bekezdés II. fordulat c) pontja - 2 esetben d) pont is, 1 esetben g) pont is -] minősítette; a terhelttel szemben kiszabott börtönbüntetés tartamát 1 (egy) évre enyhítette, és 79.490.- forint erejéig a terhelttel szemben vagyonekőbzást rendelt el.

Egyebekben helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.

A törvényszék - a Btk. 2. §-a szerint az alkalmazandó törvény hatályát vizsgálva - ugyancsak arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elkövetéskori jogszabályok kedvezőbbek a terheltre nézve.

II. Az ügyben meghozott első-, és másodfokú ítélet ellen a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, tartalma szerint a Be. 416. § (1) bekezdésének b) és c) pontjában foglalt okból.

Az indítvány indokai szerint:

- az eljáró bíróságok törvénysértően állapították meg a többszörös visszaesői minőségét,
- az általa okiratokkal is igazolt kóros elmeállapotát nem kellő

mértékben vették figyelembe,

- mivel a Szegedi Ítéltábla elnökének a hozzátartozója volt a részére kirendelt védő, ügyében a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság - a Be. 22. §-a alapján - nem hozhatott volna ügydöntő határozatot.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1441/2014/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint felülvizsgálati indítványában a terhelt valójában a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységén keresztül vitatta a bűnösségének megállapítását, mely törvényben kizárt. Az eljáró bíróságok a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg, és a vele szemben kiszabott büntetés is törvényes. A terhelt elmeállapotát az eljáró bíróságok a büntetés kiszabása körében figyelembe vették. Az pedig nem képezheti felülvizsgálat alapját, hogy a terhelt beszámítási képességét korlátozó kóros elmeállapotát nagyobb nyomatékkel kellett volna a bíróságoknak értékelniük, mely így a büntetés nagyobb mértékű enyhítését indokolta volna.

A Legfőbb Ügyészség szerint alaptalanul hivatkozott a terhelt arra, hogy többszörös visszaesői minőségének megállapítására törvénysértően került sor. E körben részletezte, hogy a Battonyai Városi Bíróság az 5.Bk.20/2009/5. számú, 2009. május 13. napján jogerős összbüntetési ítéletével a terheltet lopás büntette és más bűncselekmények elkövetése miatt, mint többszörös visszaesőt ítélte 2 év 5 hónap börtönbüntetésre, mely szabadságvesztés-büntetésből a terhelt 2010. augusztus 9. napján kitöltve szabadult. Ezt követően ítélte őt el a Füzesabonyi Városi Bíróság az 1.B.179/2009/11. számú, 2011. február 1. napján jogerőre emelkedett ítéletével lopás büntette miatt, mint többszörös visszaesőt 1 év börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra, mely büntetésből 2012. július 26. napján kitöltve szabadult. Figyelemmel arra, hogy a terhelt a felülvizsgálattal érintett szándékos bűncselekményeit 2010. november 29. és 2011. február 23. napja között követte el, többszörös visszaesői minőségét - az 1978. évi IV. törvény 137. §-ának 16. pontjára figyelemmel - a hivatkozott ítéletek megalapozták. Egyébként pedig amennyiben törvénysértően került volna megállapításra a többszörös visszaesői minősége, az csak akkor képezhetne önálló felülvizsgálati okot, ha annak következtében a kiszabott büntetés törvénysértő lenne. A maximálisan kiszabható 4 év 6 hónap szabadságvesztéshez képest ténylegesen alkalmazott 1 év börtönbüntetés azonban nem törvénysértő.

Végül pedig Be. 22. §-ában foglalt kizárási ok csak annak a bíróságnak a bíraira vonatkozik, amelyet a kizárási okkal érintett elnök vagy elnökhelyettes vezet. Ennél fogva nincs kizárva e jogszabályhely alapján a büntetőeljárásból a járásbíróság bírása akkor, ha a kizárási ok a törvényszék, vagy az ítéltábla elnökével

szemben áll fenn. Az iratokból az állapítható meg, hogy a kizárási ok - a felülvizsgálati indítványban foglaltaktól eltérően - nem a Szegedi Ítéltábla, hanem a Szegedi Törvényszék elnökét érintette. Erre figyelemmel a Szegedi Ítéltábla a Bkk.II.380/2013/4. számú, 2013. október 3-án kelt végzésével az ügy másodfokú elbírálásából a Szegedi Törvényszéket kizárta, és arra a Kecskeméti Törvényszéket jelölte ki.

Az iratokból az is megállapítható, hogy a terhelt védelmének az ellátására a fentiekben hivatkozott kirendelt védő helyett 2013. szeptember 13. napján dr. T. A. védőt hatalmazta meg. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a 3.B.588/2011/43/I. számú végzésével az addig eljáró kirendelt védőt a kirendelés alól felmentette. Ennek eredményeként a Szegedi Törvényszék bíráival szembeni kizárási ok is megszűnt. Az elsőfokú határozatot hozó Hódmezővásárhelyi Járásbíróság bíráival szemben a felülvizsgálati indítványban hivatkozott kizárási ok nem állt fenn, az ügydöntő határozat meghozatalában jogszerűen eljáró bíró vett részt.

Mindezekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség az elsőfokú és a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának hatályában fenntartását indítványozta.

III. A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a terhelt felülvizsgálati indítványában megjelölt - tartalma alapján valójában a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) és c) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423.§ (4)-(5) bekezdések] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt az ún. abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozó részében alaptalannak, a büntetés kiszabását támadó részében a törvényben kizártnak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely csak a törvényben - a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében - tételesen meghatározott felülvizsgálati okokból, és a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján vehető igénybe. Ennek megfelelően a Kúria a megtámadott határozatot - a Be. 423. §-ának (4) bekezdése szerint - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak az indítványban megjelölt okból vizsgálja felül.

1. A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának

valamelyikében meghatározott ún. feltétlen (más megnevezéssel: abszolút) eljárási szabálysértéssel került sor.

A Be. 373. § (1) bekezdésének II/b) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt vagy olyan bíró vett részt, aki nem volt mindvégig jelen a tárgyaláson. A terhelt erre a felülvizsgálati okra hivatkozott, amikor azt állította, hogy az elsőfokú eljárásban ügyében törvényben kizárt bíró ítélezett. A részére kirendelt védő a Szegedi Ítéltábla elnökének a hozzátartozója volt, ennél fogva ügyében a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság - a Be. 22. §-a alapján - nem hozhatott volna ügydöntő határozatot.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt ebben a részében nem találta alaposnak.

Az iratok alapján az állapítható meg, hogy a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság előtt első fokon folyamatban volt eljárásban a terhelt védelmét kirendelés alapján dr. S. Gy. ügyvéd látta el. Dr. S. Gy. védő dr. T.-Sz. B., a Szegedi Törvényszék elnökének a férje, azaz, az 1978. évi IV. törvény 137. §-ának 6. pontja szerinti hozzátartozója.

Megállapítható továbbá, hogy erre figyelemmel a Szegedi Ítéltábla a Bkk.II.380/2013/4. számú, 2013. október 3-án meghozott végzésével az ügy másodfokú elbírálásából a Szegedi Törvényszéket kizárta, és a másodfokú eljárásra a Kecskeméti Törvényszéket jelölte ki (lásd elsőfokú iratok között 52. sorszám alatt).

A Be. 21. § (1) bekezdésének b) pontja alapján bíróként nem járhat el, aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, feljelentő vagy mint ezek képviselője vesz, vagy vett részt, valamint aki ezek hozzátartozója.

A Be. 22. §-a szerint pedig nem járhat el az ügyben - a Kúria kivételével - az a bíróság, amelynek elnökével, illetve elnökhelyettesével szemben a Be. 21. § (1) bekezdésének a)-c) pontjában meghatározott kizárási ok merül fel.

A Be. 21. §-ának (1) bekezdésében felsorolt kizárási okok az adott ügyben eljáró bíróra, a Be. 22. §-ában foglalt kizárási ok pedig csak annak a bíróságnak a bíráira vonatkozik, amelyet a kizárási okkal érintett elnök vagy elnökhelyettes vezet. Ennél fogva nem kizárt e jogszabályhely alapján a büntetőeljárásból a járásbíróság bírója akkor, ha a kizárási ok a törvényszék, vagy az ítéltábla elnökével szemben áll fenn. Miután a fentiek szerint a kizárási ok nem az ügyben eljáró bíróság elnökét, hanem - a felülvizsgálati indítványban foglaltaktól eltérően - a Szegedi Törvényszék elnökét érintette, ezért a terhelt alaptalanul hivatkozott arra, hogy ügyében a törvényben kizárt bíró járt el.

Annak pedig a felülvizsgálati ok vizsgálata körében már nincs

jelentősége, hogy a terhelt a védelmének ellátására 2013. szeptember 5. napján más védőt hatalmazott meg (lásd elsőfokú iratok között 43. sorszám alatt), így a kizárási okkal érintett védő kirendelése még az első fokú ítélet meghozatala előtt, 2013. szeptember 13. napján megszűnt (lásd elsőfokú iratok között 43/I. sorszám alatt).

A Kúria - Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálat eredményeként - az első- és másodfokú bíróság eljárásában egyéb - a fenti törvényhely szerint értelmezhető - eljárási szabálysértést sem észlelt.

2. A Be. 423. §-ának (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat által megállapított tényállás az irányadó, a tényállás a felülvizsgálati indítványban nem támadható. A jogerős ítéletben megállapított tényálláshoz tehát a Kúria is kötve van, ezért az a kérdés, hogy valamely ügyben a terhelt elítélésére törvénysértően került-e sor, még az érdemi felülbírálat során is kizárólag az ítéletben rögzített tények alapul vételével vizsgálható.

Mindezek előre bocsátását követően a kiszabott büntetés mértékét támadó felülvizsgálati indítvány tekintetében a Kúria a következőket rögzíti.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A büntetés vagy az intézkedés akkor törvénysértő, ha a kiszabásának, illetve alkalmazásának a feltételeit meghatározó törvényi rendelkezésekkel ellentétes. Így pl. törvénysértő a büntetés, ha a bíróság a büntetési tétel felső határát meghaladó tartamú szabadságvesztést szabott ki.

Amikor a terhelt azt sérelmezte, hogy az első- és másodfokon eljáró bíróságok az igazoltan kóros elmeállapotát nem kellő mértékben vették figyelembe a büntetés kiszabása során, a törvényi tilalom ellenére valójában a törvényes keretek között kiszabott büntetés mértékét támadta. Amint arra átiratában a Legfőbb Ügyészség is helyesen utalt, az nem képezheti felülvizsgálat alapját, hogy a terhelt beszámítási képességét korlátozó kóros elmeállapotot nagyobb nyomatékkel kellett volna a bíróságoknak értékelniük, amely a büntetés nagyobb mértékű enyhítését indokolta volna. A bünteteskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a bünteteskiszabás során az 1978. évi IV. törvény 37. §-ának és 83. §-ának az előírásait megszegték-e,

illetve a súlyosító és enyhítő körülményeket miként vették figyelembe [BH.2005.337]. Ennél fogva e körben a terhelt indítványa a törvényben kizárt felülvizsgálati indítvány.

3. A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészséggel abban is, hogy a terhelt alaptalanul hivatkozott arra, hogy többszörös visszaesői minősége törvénysértő módon került megállapításra. E körben a Kúria az átirat erre vonatkozó részében kifejtetteket elfogadva, az iratok alapján megállapította, hogy az alkalmazott Btk. (1978. évi IV. törvény) 137. §-ának 16. pontjában rögzített többszörös visszaesői minőség a terhelt vonatkozásában egyértelműen megállapítható volt, mint ahogy erre az első- és a másodfokon eljáró bíróság is kitért ítéletének az indokolásában.

Ha pedig a többszörös visszaesői minőség törvénysértően került volna megállapításra, ez a körülmény csak akkor képezhetett volna felülvizsgálati okot, ha egyúttal törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte volna. Miután azonban a terhelttel szemben halmazati büntetésként kiszabható szabadságvesztés felső határa - az 1978. évi IV. törvény 85. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel - 4 év 6 hónap - a vele szemben jogerősen kiszabott 1 év börtön törvényes büntetés a többszörös visszaesői minőség megállapításától függetlenül is.

Itt utal a Kúria a BH.2005.199. számú eseti döntésben kifejtettek alapján arra, hogy a büntetőjogi visszaesés tényének a megállapítása a szándékos bűncselekmény miatt történt korábbi szabadságvesztés jogerős ítélettel történő kiszabásához, illetőleg a korábbi szándékos bűncselekmény miatt hozott ítélet jogerőre emelkedése utáni ismételt bűnelkövetéshez kapcsolódik.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdésének 1. fordulata alapján tanácsulésen - a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulata szerinti összetételben - eljárva a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. §-a (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti [Be. 421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2015. január 15.

*Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor Miklós
s.k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*tisztviselő
Bné*